

ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΠΟ ΚΟΥΝΙΑ! (της Λαλίνας Φαφούτη)

Η διάκριση του δίκαιου από το άδικο και ο αλτρουισμός αναπτύσσονται ήδη από την ηλικία των 15 μηνών

Συχνά λέμε ότι τα παιδιά είναι σκληρά και συμπεριφέρονται εγωιστικά θεωρώντας ότι αυτό είναι φυσιολογικό. Η ίδια η επιστήμη άλλωστε πρεσβεύει ότι πριν από την ηλικία των δυο ετών δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν την έννοια του αλτρουισμού ενώ αναπτύσσουν το αίσθημα του δικαίου μετά τα έξι ή τα επτά έτη. Μια νέα μελέτη ανατρέπει όμως τα δεδομένα ανακαλύπτοντας αλτρουιστικές και «δίκαιες» τάσεις σε παιδιά μόλις 15 μηνών.

Τα μωρά που συμμετείχαν σε αυτήν έδειξαν ότι μπορούν να ξεχωρίζουν το δίκαιο από το άδικο. Εκείνα μάλιστα που εμφανίστηκαν να έχουν μεγαλύτερη συναίσθηση αυτής της διαφοράς φάνηκαν επίσης να έχουν ανεπτυγμένες αλτρουιστικές τάσεις, εφόσον ήταν πιο πρόθυμα να μοιραστούν το αγαπημένο τους παιχνίδι.

Δίκαιη κατανομή της τροφής

Στο πρώτο πείραμα της μελέτης, η οποία διενεργήθηκε από ψυχολόγους του Πανεπιστημίου της Γουόσινγκτον και δημοσιεύθηκε στη διαδικτυακή επιθεώρηση «PloS One», τα μωρά κλήθηκαν να ξεχωρίσουν ανάμεσα στη δίκαιη και στην άνιση κατανομή της τροφής.

Για τον λόγο αυτό παρακολούθησαν δυο σύντομα βίντεο. Το πρώτο έδειχνε αρχικά έναν ηθοποιό να μοιράζει ένα μπουλ με κρακεράκια σε δυο άτομα σε ίσα μερίδια. Στη συνέχεια η σκηνή επαναλαμβανόταν με τα κρακεράκια να μοιράζονται αυτή τη φορά άνισα. Στο δεύτερο βίντεο γινόταν ακριβώς το ίδιο με μια

κανάτα γάλα.

Οι ειδικοί μέτρησαν την αντίδραση των μωρών σε αυτές τις σκηνές βασιζόμενοι στη λεγόμενη «παραβίαση των προσδοκιών» στο ότι δηλαδή τα παιδιά αφιερώνουν μεγαλύτερη προσοχή σε κάτι όταν τους προκαλεί έκπληξη. Η προσοχή πολλών μικρών φάνηκε να αυξάνεται -περισσότερο ή λιγότερο στο καθένα- όταν η μοιρασιά ήταν άδικη, κάτι το οποίο υποδηλώνει ότι περίμεναν η κατανομή να είναι δίκαιη και στις δυο περιπτώσεις.

Γενναιοδωρία και αλτρουισμός

Στο επόμενο στάδιο οι ψυχολόγοι ήλεγξαν τον αλτρουισμό. Εδωσαν στα παιδιά δυο κομμάτια Lego – ένα απλό τουβλάκι και ένα με πιο σύνθετο και εντυπωσιακό σχήμα. Το παιχνίδι που διάλεξε το κάθε παιδί για να παίξει θεωρήθηκε το αγαπημένο του. Στη συνέχεια ένας ερευνητής με τον οποίο τα μωρά δεν είχαν έλθει ως τότε σε επαφή μπήκε στο δωμάτιο και άρχισε να τους ζητάει να του δώσουν ένα από τα δυο παιχνίδια.

Το ένα τρίτο των μωρών πρόσφερε το αγαπημένο του παιχνίδι ενώ ένα άλλο τρίτο έδωσε εκείνο που δεν είχε διαλέξει. Τα υπόλοιπα δεν έδωσαν κανένα παιχνίδι, γεγονός το οποίο μπορεί να υποδηλώνει ότι δεν ήθελαν να μοιραστούν τίποτε αλλά και απλώς ότι βρέθηκαν σε αμηχανία.

Το εντυπωσιακό εύρημα σε αυτό το πείραμα ήταν ότι το 92% των μωρών που μοιράστηκαν το αγαπημένο τους παιχνίδι _ μια αυθεντική πράξη αλτρουισμού _ είχε επίσης παρακολουθήσει με μεγαλύτερη προσοχή τα βίντεο με την άδικη μοιρασιά. Αντίστροφα, το 86% των μη αλτρουιστών που έδωσαν το άλλο παιχνίδι είχε παρακολουθήσει με μεγαλύτερη προσοχή το βίντεο με την ίση μοιρασιά.

Το παράδειγμα των άλλων

«Τα αποτελέσματά μας δείχνουν ότι η αίσθηση των κανόνων του δικαίου και ο αλτρουισμός αποκτώνται πολύ πιο γρήγορα από ό,τι νομίζαμε» δήλωσε η **Τζέσικα Σόμερβιλ**, επικεφαλής της μελέτης προσθέτοντας ότι ιδιαίτερα το δεύτερο πείραμα, με το

«μοίρασμα» του παιχνιδιού έδειξε ότι ο βαθμός αλτρουισμού διαφέρει από άτομο σε άτομο ήδη από πολύ μικρή ηλικία.

Σύμφωνα με την ειδικό η απόκτηση αυτών των ιδιοτήτων προέρχεται από το περιβάλλον, από μη λεκτικές συμπεριφορές που τα παιδιά βλέπουν στον περίγυρό τους.

«Το πιθανότερο» εξήγησε *«είναι ότι τα μωρά παίρνουν ιδέες για το δίκαιο και το άδικο παρατηρώντας πώς οι άλλοι άνθρωποι συμπεριφέρονται ο ένας στον άλλον»*. Τόνισε ωστόσο ότι αυτή είναι μια υπόθεση που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Λαλίνα Φαφούτη

Πηγή: Βήμα

Φωτό: wikipedia